

Stor hjerteundersøkelse av 40-åringene

I Meland kommune startet i går den store hjerte-karundersøkelsen som tilbys menn og kvinner som er 40, 41 og 42 år. I alt 17.700 mennesker i Hordaland skal i løpet av året sjekkes for blant annet blodtrykk og kolesterolinnhold i blodet.

Personer i Bergens-området blir etter alt å dømme invitert til en liknende undersøkelse. Alle deltakere vil få et svar for hvilke verdier som er funnet, og de som måtte ha unormalt høye måleresultater vil få brev med anmodning om å søke lege.

I masseundersøkelsen inngår også en tilleggs-undersøkelse som kan sette Bergen og Hordaland på det medisinske verdenskart. Verdens største undersøkelse av et stoff som er påvist i blodet hos alle mennesker — et eggehvitestoff, homocystein, som kan vise seg å være like viktig som kolesterol når det gjelder risiko for å få hjertesykdom.

I Bergen har man utviklet en metode for å måle verdiene. Undersøkelsen kan med tid og stunder gi svar på om det er noen forbindelse mellom høyt homocystein-innhold i blodet og hjertesykdom.

Folk tar hensyn

Masseundersøkelsen er et samarbeidsprosjekt mellom Statens helseundersøkelser, fylkeslegen og kommunehelsetjenesten. Formålet er i første rekke å forebygge hjerte-karsykdom, som er et av våre største helseproblemer. Ekspertene kan fortelle at man har sett positive resultater av de undersøkelser som alt er foretatt i andre fylker: Folk har tatt hensyn til de råd som de har fått, og frekvensen av hjerte-karsykdom er begynt å gå tilbake.

Man kan avlive myten om at hjerteinfarkt er en typisk «direktørsykdom». Kanskje er det heller slik at de med høyere utdannelse eller sosial status har vært flinkere til å rette seg etter anti-røykekampanjen, at de har omlagt kostholdet og driver mer mosjon.

Bergens-området til høsten

Før påske kommer turen til Radøy og

Fedje, før sommerferien er det folk i Lindås, Voss, Granvin, Ulvik, Vaksdal og Masfjorden som kalles inn, mens Bergens-området først skal sjekkes utpå høsten.

— Det er meget viktig at folk møter mannjevnt fram, understreker forskningssjef Gunnar Kvåle fra Interfakultet kompetansesenter for epidemiologi. — En slik undersøkelse vil først ha sin fulle verdi hvis alle svarer på de skjema som de får og møter fram til undersøkelse. Derfor håper vi at folk tar dette alvorlig.

Statens helseundersøkelser stiller med buss og mannskap for å foreta målingene. Alle får et personlig svar på det som blir målt. Blir det funnet forhøyede verdier blir dette rapportert til kommunehelsetjenesten og den enkelte.

— Ett av spørsmålene 40-åringene skal svare på, er om de tar tran, og vi vil forsøke å finne ut om tran og vita-

GODT TILBUD. Gunnar Kvåle, Helga Refsum og Stein Emil Vollset understreker at den store hjerteundersøkelsen som startet i går er et godt helse tilbud til 40-åringene.

FOTO: KJELL PEDERSEN

miner fører til at folk har det bedre helsemessig, sier førsteamanuensis Stein Emil Vollset fra seksjon for medisinsk informatikk og statistikk ved Universitetet i Bergen. Skjemaene inneholder blant annet spørsmål om sykdom i familien, røykevaner, mosjon, kaffebruk.

Hos tannlegen

— Hvorfor spørres det om når man sist var til tannlege?

— Dette kan gi en pekepinn på helsetilstand. Sosiale forhold spiller inn, og sykdom i familien kan indikere om det er genetiske disposisjoner, sier Vollset.

— De masseundersøkelser som har

vært drevet i andre fylker har saktens bevirket at mange lever sunnere, mener førsteamanuensis Helga Refsum, Institutt for Farmakologi ved Universitetet i Bergen.

Folk er blitt mer oppmerksom på risikofaktorene når det gjelder hjerte-karsykdommer: røyking, høyt blodtrykk, fettriakt kosthold. Mange driver mer mosjon. Dette gir en helsegevinst. Det nytter å legge om livsstilen.

— Hva betyr det å ha et høyt homocystein-innhold i blodet?

— Det er det vi gjerne vil ha svar på, og med denne tilleggs-undersøkelsen blir vi de første på verdensbasis som vil sitte med et så stort materiale over

en frisk befolkningsgruppe. Homocystein kan vise seg å være av like stor viktighet som kolesterol, men det vil ta en tid før vi kan gi svar på dette. Det var i 1985 man første gang klarte å måle dette eggehvitestoffet med tilstrekkelig nøyaktighet, og foreløpig vet man at mange av de som har hjertesykdom også har høyere homocystein-verdier enn gjennomsnittet.

En annen sak er om man kan få hjertesykdom av de høye verdier. Dette vil denne undersøkelsen gi et sikrere svar på, spesielt vil en utvidelse av undersøkelsen til personer mellom 65 og 67 år øke verdien av studien.

KJELL PEDERSEN